

Liikkumisen kestävyys osana vihreää kehitystä

Anna Suomalainen, HTM, projektikoordinaattori, Älykäs ja kansainvälistyvä Lappi, Lapin liitto

Kalle Santala, metsätalousinsinööri (YAMK), tuntiopettaja ja projektisuunnittelija, Tulevaisuuden biotalous, Lapin ammattikorkeakoulu

Liikenne ja liikkuminen ovat teknologian kehittymisen ja ilmastonmuutoksen ehkäisypaineen aiheuttamassa murroksessa. Suomen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä viidennes oli peräisin liikenteestä vuonna 2018. Ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi on tarve kehittää entistä vähäpäästöisempiä liikkumismuotoja, joiden myötä liikkumisesta tulee helpompaa, turvallisempaa ja sujuvampaa. Samalla liikenteen päästöt pienenevät, ruuhkaisuus vähenee ja liikenneturvallisuus paranee.

Kestävä liikkuminen on yksi Euroopan Vihreän kehityksen ohjelman, Green Dealin, pääteemoista. Vihreän kehityksen ohjelma on EU:n laaja toimenpidepaketti, jonka tavoitteena on EU:n päästöjen vähentäminen ja kestävämpään, vihreään talouteen siirtyminen. Kestävän liikkumisen osalta ohjelman tavoite on hurja: 90 prosentin vähennys koko unionin liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä vuoteen 2050 mennessä. Työsarkaa siis riittää.

Kestävyydestä puhuttaessa kävely, pyöräily, kimpakyydit, yhteiskäyttöautot ja taloudellinen ajo vähäpäästöisillä autoilla vähentävät liikkumisen aiheuttamaa ympäristökuormitusta. Monipuoliset keinot ja monialainen yhteistyö yhdistettynä vähäpäästöisiin kulkuneuvoihin ja vähähiiliseen energiaan, mahdollistavat päästöjen vähentämisen liikenteessä. Kestävä liikenne on ympäristön ja yhteiskunnan kannalta suotuisaa. Esimerkiksi asumisviihtyvyys etenkin kaupungeissa voi parantua, kun yksityisautoilun vähentyessä autoille varattu tila vapautuu muuhun käyttöön, kuten kävelyn ja pyöräilyn tarpeisiin.

Lapilla omat vahvuutensa

Lapin pitkillä välimatkoilla ja harvalla asutuksella yksityisautoilun välttämättömyydestä tuskin päästään eroon. Sosiaalisen kestävyuden turvaamiseksi ihmisillä on oltava vapaus valita

asuinpaikkansa niin, ettei yhteiskunta tee siitä rajoituksillaan mahdotonta. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma huomioi toimenpiteissään myös muut kestävyuden tasot ekologisen kestävyuden ohella. Kokonaiskestävyyden huomiointi parantaa ihmisten sitoutumista ekologisten tavoitteiden mukaisiin toimiin.

Koronaviruksen vauhdittaman etätyökulttuurin voimistuminen mahdollistaa kokonaisliikkuvuuden tarpeen vähenemisen, joka puolestaan vähentää liikkumisesta koituvia ympäristövaikutuksia myös haja-asutusalueella. Lappiin on viimeisen vuosikymmenen aikana rakennettu nopeita valokuituyhteyksiä, jotka tasapuolistavat asumismahdollisuuksia taajamiin verrattuna.

Kuva 1. Taajamien ulkopuolella, julkisen liikenteen ulottumattomissa yksityisautoilu on välttämättömyys, mutta nopeat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat liikkumistarvetta vähentävän sujuvan etätyön.

Taajama-alueilla päästöttömän työmatkaliikkumisen tukijärjestelmät ovat osoittautuneet hyviksi käytänteiksi kannustaa ihmisiä yksityisautoilun vähentämiseen. Kestävän liikkumisen ympärille kehittyä liiketoimintaa, kun esimerkiksi yhteiskäyttöautot ja sähköpolkupyöräleasingit vaativat toteutuakseen palveluita tarjoavia yrityksiä. Tulevaisuuden mahdollisuuksia Lapissa voisivat olla rahtiliikenteen ja henkilöliikenteen yhdistämiskonseptit ja kimpakyytiverkostojen kehittäminen.

Lapissa kestävä liikuminen teemat heijastuvat myös olemassa oleviin elinkeinoihin ja niiden kehittämiseen; pyöräilymatkailu, melonta ja patikointi ovat kaikki ns. hitaan matkailun

trendejä. Niitä tarjoavien matkakohteiden entistä tiiviimpi verkostoituminen palvelupisteiksi mahdollistaa seikkailunhaluisten omatoimimatkaileijoiden houkuttelemisen Lappiin. Näin matkailu ja kestävä liikkuminen tukevat toisiaan tuottaen aluetaloudellista hyötyä vähemmillä päästöillä.

Lisätietoa:

Motiva. 2020. Kestävä liikenne ja liikkuminen.

https://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen Viitattu 12.10.2020

Lapin liitto 2020. Vihreä Lappi maailmankartalle yhteisvoimin -seminaari. Seminaaritalenne:

<https://arcticsmartness.fi/vihrea-lappi-maailmankartalle-yhteisvoimin-seminaari-2-10/>